

KLIIMAMINISTEERIUM

Riigikantselei

Teie 02.03.2026 nr 2-5/26-00438

Meie 31.03.2026 nr 1-5/26/853-3

Ettepanek Vabariigi Valitsuse seisukoha kujundamiseks liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu (835 SE) kohta

Kliimaministeeriumil paluti läbi vaadata Siseministeeriumi seisukohad Riigikogu liikmete Valdo Randpere, Madis Timpsoni ja Marek Reinaasa 26. veebruaril 2026. a algatatud liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu (835 SE) kohta ning esitada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks.

Liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõuga (835 SE) soovitakse, et automaatse liiklusjärelvalve süsteemi kasutamisel sõidukiiruse mõõtmiseks paigaldatakse enne kiirusemõõtmise ala liiklejatele selgelt nähtav automaatkontrollist teavitav liiklusmärk. Liiklusmärgi paigaldamisnõude eiramisel oleks ettepaneku kohaselt kiirusemõõtmise tulemus kehtetu.

Siseministeerium hinnangul on oluline tagada liiklusjärelvalve läbipaistvus, ennetav iseloom ja õiguspärasus. Ministeerium nõustub, et kiirusemõõtmise ja liiklusjärelvalve peamine eesmärk ei ole karistamine, vaid liiklusohutuse parandamine ning õiguskuuleka käitumise soodustamine. Automaatse liiklusjärelvalve süsteemi eesmärk on võimaldada tuvastada liiklusalaseid õigusrikkumisi tõhusalt, järjepidevalt ja objektiivselt ning seeläbi mõjutada liiklejate käitumist viisil, mis soodustab liiklusreeglite järgimist kogu liikluskeskkonnas. Seejuures on paljudes kohtades automaatse liiklusjärelvalve seadme kasutamine põhjendatult eelistatud just seetõttu, et seal on liiklusjärelvalve vajalik, kuid mehitatud järelvalvet on ohtlik teostada – nt suuri piirkiirusi toetav taristu, samuti kitsad või tiheda koormusega tänavad ei võimalda sõidukite ohutut peatumist.

Kui seadusandja peab vajalikuks muuta teistsaldavate osutusmärkide paigaldamine kohustuslikuks, tuleks läbi mõelda, kas märkide paigaldamiseks väljapakutud kaugused sobituvad erinevates olukordades liikluskeskkonda või peaks jääma märkide paigaldamisele rohkem paindlikkust, sh kuidas fikseerida märkide paigutus, et kiirusemõõtmise tulemus ei muutuks kehtetuks, kuidas arvestada kõrvalteelt mobiilse järelvalvesüsteemi suunas liikuvate sõidukite mõõtetulemust asulates, kus on palju lõikumisi kõrvalteedega.

Kui märke ei võimaldata paigutada paindlikumalt, tuleb arvestada sellega, et kitseneb kohtade valik, kus liiklusjärelvalvet saab teostada. See pärsib liiklusohtlikes kohtades järelvalve teostamist ja suunab selle kohtadesse, mis on geograafiliselt ja mitte vajaduspõhiselt sobivamad.

Kui seadus muudaks märgi paigaldamise kohustuslikuks ning ning selle puudumisel oleks mõtetulemus kehtetu, võib mobiilsete kiiruskaameratega teostatav järelevalve praktikas muutuda keeruliseks. Siseministeerium juhib tähelepanu siinkohal näiteks sellele, et kui märk võetakse ära, lükatakse ümber, lendab tuulega eemale jms, tuleb hakata eristama neid juhte, kes märki nägid neist, kes ei näinud ning püüda tõestada, et mõtetulemusel vaidlustav juht ise ei eksiks oma väitega või tahtlikult valeinformatsiooni ei esitaks. See võib omakorda kaasa tuua hulgaliselt sisutuid vaidlusi, millega koormatakse põhjendamatult nii vaidlusega seotud ametiasutusi ja kohtuid kui ka kodanikke.

Automaatse liiklusjärelevalve süsteemi puhul on vaja arvestada ka tehnoloogia arengut antud sektoris, näiteks Euroopas kasutatakse süsteeme, mis on paigaldatud sõidukitele ja on liikuvad. Siseministeerium märgib, et sellisel juhul ei ole automaatselt järelevalvest võimalik osutusmärkidega eelnevalt teada anda.

Veel juhib Siseministeerium tähelepanu sellele, et väärtemenetluses hinnatakse tõendite lubatavust ja usaldusväärsust konkreetse juhtumi asjaolude põhjal. Automaatne kehtetuks tunnistamine ilma sisulise hindamiseta oleks vastuolus tänaste väärtemenetluse seadustiku põhimõttega, mille kohaselt hinnatakse tõendeid kogumis.

Kliimaministeerium leiab, et mobiilsete kiiruskaamerate ette paigaldatavatel osutusmärkidel (liiklusmärgid 559a ja 559b „Automaatkontroll“) on vaieldamatult oma kindel ja positiivne roll liikluse rahustamisel. Uuringud ja senine praktika näitavad, et märgi peamine väärtus seisneb teadlikkuse suurendamises – see hoiatab juhte eesootavast kontrollist, suunates neid piirkiirusest kinni pidama.

Märgi ja kaamera koosmõju algab 200–300 meetrit enne kontrollpunkti ning sellel on lokaalne distsiplineeriv efekt. Näiteks 2015. aasta katsemõõtmised Pirita teel tõestasid, et nähtava ja märgistatud kontrolli puhul langes kiiruseületamiste arv 238 tähistamata rikkumiselt vaid 14-le poole tunni jooksul, kui mõõtmiskoht tähistati. Seega on tähistatud mõõtekohad väga tõhusad konkreetsete ohtlike kohtade (näiteks koolide, lasteaedade läheduses) rahustamisel ja liiklusõnnetuste ennetamisel, toetades ühtlasi liiklusjärelevalve läbipaistvust.

Vaatamata osutusmärkide positiivsele mõjule lokaalse kiiruse langetamisel, kaasnevad nende kohustuslikuks muutmiselega lisaks eelviidatud õiguslikele küsimustele ka mitmed praktilised ja käitumuslikud probleemid.

Regulatsioon peaks toetama eesmärki kujundada püsivat õiguskuulekat liikluskäitumist ning aitama seeläbi kaasa liiklusohutuse paranemisele laiemalt. WHO 2026. aasta juhend ("[Road Policing for Road Safety](#)") rõhutab, et just märgistamata ja varjatud mobiilne kontroll loob tugeva võrgustikuülese heidutusmõju, sest juhid peavad igal pool kiirusest kinni hoidma, teadmata täpset kontrolli asukohta.

Lisaks märkide paigaldamisel võib puududa kitsamatel tänavatel sageli füüsiline ruum märgi ohutuks paigaldamiseks. Mitmerajalistel teedel ei pruugi paremasse serva pandud märk olla vasakpoolsel rajal liikujale aga üldse nähtav. Asulas on märkide paigaldamisel vajalik arvestada kohalike oludega. Seega võiks optimaalsema lahendusena kaaluda paindlikumat lähenemist, kus märgid oleks seadusega kohustuslikud kuid eeldusel, et olustik seda võimaldab. Samas ei oleks menetluse kehtivuse eeltingimuseks. Seda eriti kohtades, kus taristu seda ohutult võimaldab, ilmastikuolud on soodsad ja eesmärgiks on konkreetse ohtliku teelõigu lokaalne rahustamine. Selline lähenemine tagab nähtava ja varjatud järelevalve kombinatsiooni, mis on rahvusvahelise praktika kohaselt kõige tulemuslikum viis liiklusohutuse tõstmiseks.

Lähtudes eeltoodust, muudaks lausaline kohustuslikkus automaatse liiklusjärelvalve seniseid põhimõtteid ning on oht, et suunaks juhte järgima reegleid valdavalt kaamerate vahetus läheduses, mitte kogu teedevõrgustikus. Seetõttu palume seadusandja eelnõu menetluse raames teha täiendavad arutelud.

Kokkuvõtvalt teeme Vabariigi Valitsusele ettepaneku liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu (835 SE) toetada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kuldar Leis
taristuminister

Lisaadressaadid: Siseministeerium, Justiits- ja Digiministeerium